Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Rabiës (Hondsdolheid) bij vleermuizen in Nederland

Wat moet ik weten?

Meer informatie:
Netwerk van informatie over vleermuizen in Nederland:
www.vleermuis.net
Rabiës (hondsdolheid) bij mensen:
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu:
www.rivm.nl/rabies
Rabiës (hondsdolheid) bij dieren:
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
www.vwa.nl/onderwerpen/meest-bezocht-a-z/dossier/hondsdolheid-rabies
Meenemen van dieren uit het buitenland:
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit: www.vwa.nl/onderwerpen/regels-voor-ondernemers-eten-en-drinken/dossier/reizigers-en-bagage/gezelschapsdieren/invoer
Reizigers:
Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering:
www.lcr.nl/Door-zoogdieren#Rabiës

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

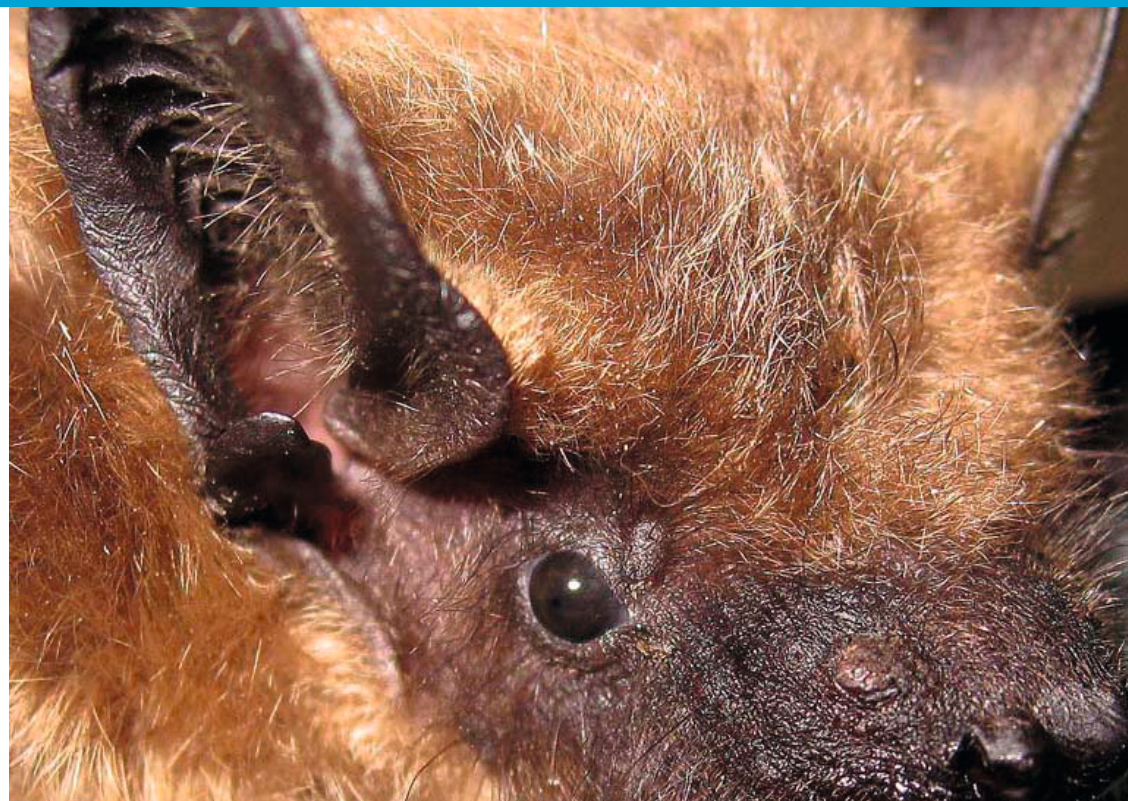

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

mei 2013

Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) coördineert in opdracht van het ministerie van VWS de infectieziektebestrijding in Nederland. Het RIVM besteedt uiterste zorg aan actuele en correcte publieksinformatie. Deze publicatie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met deskundigen uit diverse organisaties en beroepsgroepen.

Aan de inhoud van deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

005228

Zie je ergens een zieke of dode vleermuis liggen? Raak deze nooit zomaar aan. Sommige vleermuizen kunnen rabiës hebben. Rabiës, ook wel hondsdolheid genoemd, wordt veroorzaakt door een virus. Je kunt rabiës krijgen als je gebeten, gekrabd of gelikt wordt door een dier dat ook rabiës heeft. Als je in contact bent geweest (beet, krab of lik) met een vleermuis, bel dan direct je huisarts. Als er preventieve behandeling nodig is, dan is het belangrijk dat de preventieve behandeling op tijd wordt gestart. Dan kan de ziekte worden voorkomen. Want als je ziek wordt van rabiës is dat bijna altijd dodelijk.

Wat is rabiës?

Rabiës is een infectieziekte die de hersenen aantast. Het virus wordt alleen overgedragen op mensen door dieren met rabiës. In Nederland komt rabiës zeer zelden voor en alleen bij bepaalde vleermuissoorten. Je kunt niet aan het dier zien of hij rabiës heeft.

Hoe krijg je rabiës?

Mensen kunnen rabiës krijgen wanneer ze gebeten, gekrabd of gelikt zijn door een dier dat rabiës heeft. Nederlandse rabiëspatiënten lopen de ziekte meestal in het buitenland op.

Vleermuis gevonden?
Als je een vleermuis hebt gevonden, raak hem dan nooit met blote handen aan!
Als de vleermuis rabiës heeft, kun jij dat ook krijgen.

- Zit er een levende vleermuis in huis, open dan een raam en doe het licht uit zodat de vleermuis naar buiten kan vliegen.
- Ligt de vleermuis op de grond, raak hem niet zomaar aan. De veiligste manier om de vleermuis op te pakken is door een bakje, doosje of bloempot over de vleermuis te leggen. Daarna een kartonnetje eronder te schuiven en dan het geheel op te pakken. Gebruik dan altijd stevige handschoenen. Laat de vleermuis weer buiten vliegen.
- Kan de vleermuis niet meer vliegen of wil je de vleermuis niet zelf weghalen, bel dan de dierenambulance (telefoonnummer 0900-0245).
- Ben je gebeten, gekrabd of gelikt door een vleermuis, was dan de wond minstens 5 minuten met water en zeep. Bel daarna direct een arts.
- Als na de beet, krab of lik de vleermuis nog aanwezig is bel dan de NVWA (telefoonnummer 0800-0488). Zij laat onderzoeken of de vleermuis het rabiësvirus heeft.

Wat gebeurt er als je ziek wordt?

Het rabiësvirus kan in het bloed komen als een dier met rabiës iemand bijt, krabt of likt. Vervolgens duurt het 3 tot 8 weken voordat het virus in het zenuwstelsel terecht komt, waarna de eerste klachten verschijnen. Dat zijn eerst griepachtige verschijnselen zoals koorts en spierpijn. Daarna krijgen patiënten stuiptrekkingen en/of verlammingsverschijnselen, slik- en ademhalingsproblemen. Uiteindelijk raakt de patiënt in coma en overlijdt.

Hoe verloopt de behandeling?

Ben je gebeten, gekrabd of gelikt door een vleermuis met rabiës, dan is het belangrijk om de preventieve behandeling te starten voordat je klachten krijgt. Met medicijnen kan voorkomen worden dat het rabiësvirus in het zenuwstelsel terecht komt. Alleen op deze manier is de ziekte te voorkomen. Als het virus eenmaal in het zenuwstelsel zit, heeft de ziekte bijna altijd een dodelijke afloop. Het is belangrijk om na een beet snel contact op te nemen met je huisarts.

Kun je je inenten tegen rabiës?

Ja. Mensen die in Nederland bijvoorbeeld veel met vleermuizen werken komen in aanmerking voor vaccinatie. Ook mensen die naar het buitenland gaan en in contact komen met dieren die rabiës kunnen hebben, kunnen zich laten vaccineren. Deze preventieve vaccinatie bestaat uit 3 prikken. Je kunt ze krijgen bij de GGD, Vaccinatiecentra of bij de huisarts. Ben je niet gevaccineerd, maar wel gebeten, gekrabd of gelikt, dan bepaalt de arts welke behandeling je krijgt. Dit hangt af van de situatie. Laat je door de GGD of huisarts goed voorlichten hierover.

Rabiës in het buitenland

In Nederland en in de landen direct om ons heen komt rabiës alleen voor bij bepaalde vleermuissoorten. In de rest van de wereld komt rabiës ook voor bij huisdieren (honden, katten) en bij in het wild levende dieren (vossen, apen, vleermuizen). De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) houdt bij in welke landen rabiës voorkomt.
Voor actuele informatie over de risico's op rabiës in het buitenland kun je terecht bij de GGD of je huisarts.

In het buitenland kan rabiës ook voorkomen bij huisdieren. Daarom moet je een aantal officiële regels van de overheid opvolgen als je een hond of kat uit het buitenland mee wilt nemen naar Nederland. Hiermee wil de overheid voorkomen dat dieren met rabiës naar Nederland komen. Informatie over deze overheidsregels zijn verkrijgbaar via de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).